

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/20/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4414202204
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4414202204.4

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a členiek senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej v právnej veci žalobcu: W. M., nar. XX. XX. XXXX, bytom E. Y., Z. XX, zast. Advokátska kancelária Lion Law Partners s. r. o., Banská Bystrica, Komenského 14A, IČO: 36 862 461, proti žalovanému: Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., Dostojevského rad 4, Bratislava, IČO: 00 151 700, o zaplatenie 85.579,60 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 1. decembra 2020 č. k. 10C/29/2014-589 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1.1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému vo výške 100% z priznanej istiny vo výške 32.585,63 eura. Súd priznal štátu nárok na náhradu trov konania voči žalovanému vo výške 38,08%. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 251, § 262 ods. 1, 2, § 256 ods. 1, § 257, § 470 ods. 1, 2 CSP a uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal voči žalovanému zaplatenia 75.579,60 eura s príslušenstvom z titulu náhrady škody. V priebehu konania však požiadaval o zmenu žaloby, pričom právoplatným uznesením tunajšieho súdu 10C/29/2014-134 zo dňa 05. 09. 2014 bola pripustená zmena žaloby, podľa ktorej sa žalobca domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi: 1/ z titulu bolestného (vrátane straty na zárobku počas práceneschopnosti a nákladov spojených s liečením) a sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 75.579,60 eura a to do 15 dní po právoplatnosti rozsudku, 2/ z titulu náhrady nemajetkovej ujmy sumu 10.000 eur a to do 15 dní po právoplatnosti rozsudku, 3/ úrok z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 6.690,20 eura od 21. 04. 2012 do zaplatenia, 8,75% ročne zo sumy 283,43 eura od 30. 10. 2012 do zaplatenia a 9,25% ročne zo sumy 68.382 eur od 19. 11. 2013 do zaplatenia a trovy konania na účet právneho zástupcu žalobcu a to do 15 dní po právoplatnosti rozsudku. V ďalšom priebehu konania žalobca svoju žalobu v časti o zaplatenie istiny vo výške 10.000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy vzal späť bez uvedenia dôvodu po začatí pojednávania. Žalobca poukázal v žalobe na skutočnosti, v zmysle ktorých dňa 27. 09. 2011 mal byť ako cyklista zrazený vodičom motorového vozidla EČV: E O. J., ktorý mal mať uzatvorenú poisťnú zmluvu na poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla so žalovaným. Pri dopravnej nehode mal žalobca utrieť rozsiahle a závažné zranenia, ktoré si mali vyžadovať množstvo lekárskeho zákroku, vrátane operačných, ktoré nakoniec mali mať za následok aj zanechanie trvalých následkov. Ešte pred začatím súdneho konania si mal žalobca uplatniť u žalovaného nároky na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia po tom, čo si dal vypracovať znalecké posudky, no žalovaný mal poukázať len čiastočné plnenie a predovšetkým mal brať do úvahy spolu zavinenie žalobcu ako poškodeného v rozsahu 30%, s čím žalobca nesúhlasil. Na základe toho si žalobca v súdnom konaní uplatnil nárok na zaplatenie bolestného 6.690,20 eura ako rozdiel medzi požadovanou sumou 19.840,20 eura a žalovaným vyplatených 13.150 eur, ďalej požadoval zaplatenie straty na zárobku počas práceneschopnosti 330 eur a náklady spojených s liečením 53,13

eura, keď posledné dve položky mali byť krátené žalovaným o 30% z dôvodu údajného spolu zavinenia poškodeného. Súčet požadovaného bolestného, straty na zárobku počas PN a nákladov spojených s liečením tak predstavovala suma 7.197,60 eura. Žalobca sa však v konaní domáhal voči žalovanému aj zaplataenia sťaženia spoločenského uplatnenia, ktoré vyčíslil na 68.382 eur ako rozdiel medzi výškou 82.687,20 eura uplatnených u žalovaného a čiastky vyplatenej žalovaným vo výške 14.305,20 eura. Celkovo tak žalobca požadoval od žalovaného v konaní zaplataenie bolestného, straty na zárobku počas PN, nákladov spojených s liečením a sťaženia spoločenského uplatnenia v rozsahu 75.579,60 eura a to spolu s príslušenstvom, ktoré pozostáva z úroku z omeškania bližšie vymedzeného v žalobnom návrhu. Žalovaný so žalobou nesúhlasil a žiadal ju zamietnuť. Nespochybňoval skutkový stav ohľadom priebehu dopravnej nehody, no spochybňoval rozsah a výšku bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu nielen z hľadiska príslušných položiek, ale aj z dôvodu spolu zavinenia žalobcu na dopravnej nehode v rozsahu 30%.

1.2. Rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky 10C/29/2014-367 zo dňa 09. 06. 2016 bolo konanie v časti o zaplataenie istiny vo výške 10.000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy zastavené, žalovanému bola uložená povinnosť zaplataiť žalobcovi 27.545,54 eura s úrokom z omeškania vo výške 8,75% ročne zo sumy 255,62 eura od 19. 02. 2013 do zaplataenia, 8,25% ročne zo sumy 27.289,92 eura od 19. 11. 2013 do zaplataenia, všetko do 15 dní po právoplatnosti rozsudku, v zostávajúcej časti bola žaloba zamietnutá, a napokon bolo vyslovené, že o trovách konania súd rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Tento rozsudok nebol napadnutý odvolaním a nadobudol právoplatnosť uplynutím odvolacej lehoty dňa 01. 07. 2016 len vo výrokoch: a) ktorým bolo konanie v časti o zaplataenie istiny vo výške 10.000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy zastavené, b) ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplataiť žalobcovi istinu 27.545,54 eura do 15 dní po právoplatnosti rozsudku, c) ktorým bolo vyslovené, že o trovách konania súd rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Rozsudok bol napadnutý odvolaním žalobcu proti výroku, ktorým bola žaloba v zostávajúcej časti zamietnutá a odvolaním žalovaného proti výroku, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplataiť žalobcovi úroky z omeškania vo výške 8,75% ročne zo sumy 255,62 eura od 19. 02. 2013 do zaplataenia, 8,25% ročne zo sumy 27.289,92 eura od 19. 11. 2013 do zaplataenia, všetko do 15 dní po právoplatnosti rozsudku. Rozsudkom Krajského súdu v Nitre 9Co/602/2016-441, 9Co/603/2016 zo dňa 26. 10. 2017 bol citovaný rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa úroku z omeškania vo výške 27.545,54 eura (správne malo byť zo sumy 27.545,54 eura) potvrdený, v napadnutej zamietajúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie bol zmenený tak, že žalovanému bola uložená povinnosť zaplataiť žalobcovi sumu 5.040,09 eura s úrokom z omeškania vo výške 8,75% ročne zo sumy 127,81 eura od 19. 02. 2013 do zaplataenia a 8,25% ročne zo sumy 4.621,68 eura od 19. 11. 2013 do zaplataenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšnej zamietajúcej časti bol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdený, a napokon bolo vyslovené, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Tento rozsudok odvolacieho súdu bol napadnutý dovolaním tak žalobcu, ako aj dovolaním žalovaného. Právoplatným uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 7Cdo/109/2018-559 zo dňa 27. 05. 2020 bol rozsudok Krajského súdu v Nitre z 26. 10. 2017 spisovej značky 9Co/602/2016 vo výroku, ktorým: a) potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie napadnutej časti týkajúcej sa úroku z omeškania zo sumy 27.545,54 eura, b) zmenil rozsudok súdu prvej inštancie zamietajúcej časti, v časti výroku „s úrokom z omeškania vo výške 8,75% ročne zo sumy 127,81 eura od 19. 02. 2013 do zaplataenia a 8,25% ročne zo sumy 4.621,68 eur od 19. 11. 2013 do zaplataenia, a to všetko“ zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Napokon, označeným uznesením dovolacieho súdu bolo dovolanie žalobcu odmietnuté. Právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Nitre 9Co/95/2020-573 zo dňa 03. 09. 2020 odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa úroku z omeškania zo sumy 27.545,54 eura zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol a zároveň v napadnutej zamietajúcej časti týkajúcej sa úroku z omeškania zo sumy 5.040,09 eura rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

1.3. S účinnosťou od 01. 07. 2016 - prijatia zákona č. 160/2015 Z. z. - Civilný sporový poriadok došlo v súlade s § 473 CSP k zrušeniu zákona č. 99/1963 Zb. (Občiansky súdny poriadok). Nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikovateľnosti procesnoprávných noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to aj na konania začaté pred dňom účinnosti CSP. Zároveň však uvedený právny predpis v ustanovení § 470 ods. 2 stanovuje výnimky z tohto základného pravidla. Podľa tohto ustanovenia právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodne aj bez návrhu, a to v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Z uvedeného

vyplýva, že rozhodovanie o trovách prebieha v dvoch fázach. Sudca v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, rozhodne o nároku na náhradu trov konania a po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, rozhodne o výške náhrady trov konania súdny úradník samostatným uznesením. Ustanovenia odsekov 1 a 2 sú kogentné, a teda nepripúšťajú výnimky ani v prípade, ak by jedinou zložkou trov konania bol zaplatený súdny poplatok zo žaloby. O nároku rozhodne sudca podľa zásad o náhrade trov konania (§ 255 CSP a § 256 CSP) a uplatnením týchto zásad určí pomer vyjadrený percentom alebo zlomkom. Aj napriek tomu, že nepatrný úspech už Civilný sporový poriadok nepozná (a preto pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov sa podľa Civilného sporového poriadku zohľadňuje každý neúspech), ani nová práva úprava nevylučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne, ako podľa doterajšej úpravy (nález Ústavného súdu SR z 15. apríla 2020 sp. zn. II. ÚS 399/2019). Zásadu úspechu vo veci (§ 255 CSP) treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napr. výšku škody „iba“ odhaduje. Aj tu je primárny fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Žalobcu v takejto veci preto treba považovať za plne procesne úspešného, keďže mal plný úspech, čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu. Nárok na plnú náhradu trov konania sa priznáva iba z prisúdenej sumy, čo treba vyjadriť vo výroku rozsudku (rozsudok Krajského súdu v Trnave z 13. 12. 2017 sp. zn. 10Co/191/2017). Obdobný názor je vyslovený aj v komentári Civilného sporového poriadku autorov Edmund Horváth - Andrea Andrášiová - Slavomíra Henčeková, vydavateľstvo Wolters Kluwer SR s. r. o., Bratislava, rok 2018, druhé doplnené a prepracované vydanie, strany 694 až 695, ako aj v rozsudku Krajského súdu v Nitre 7Co/297/2017 zo dňa 21. 06. 2018. Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k § 142 ods. 2 OSP (k tomu napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 142/2014). Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy, nová právna úprava už neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty (§ 142 ods. 1, 2 a 3 OSP), ale len dve (§ 255 ods. 1, 2 CSP). Na prvom mieste je zásada úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP (pomer úspechu). Nepatrný neúspech Civilný sporový poriadok aktuálne nepozná, zohľadňuje sa teda každý neúspech, a to vrátane neúspechu v časti príslušenstva pohľadávky. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce (pozri k tomu napr. nález Ústavného súdu ČR, III. ÚS 170/99). Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté. Výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napr. výšku škody „iba“ odhaduje. Aj tu je zrejme primárnym fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Vhodným riešením potom bude, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci (§ 255 CSP), keďže ten sa skúma, čo do právneho základu, a nie, čo do výšky priznaného nároku (Števíček - Ficová - Baricová - Mesiarkinová-Bajánková - Tomašovič a kolektív, Civilný sporový poriadok - Veľké komentáre, Nakladateľstvo C. H. Beck, 2016, strany 926 až 927).

1.4. Súd v danej veci rozhodoval o nároku strán na náhradu trov konania podľa § 262 ods. 1 CSP k § 255 ods. 1 CSP. Žalobca si uplatňoval voči žalovanému zaplatenie 85.579,60 eura s príslušenstvom, v konečnom dôsledku mu bola právoplatne priznaná istina vo výške 32.585,63 eura (27.545,54 eura citovaným rozsudkom prvoinštančného súdu + 5.040,09 eura rozsudkom odvolacieho súdu). Hoci žalobca z uplatnených 85.579,60 eura mal čiastočný úspech vo výške 32.585,63 eura, nie je možné vyvodiť záver o čiastočnom úspechu v spore, ale naopak, súd konštatoval, že žalobca mal plný úspech podľa § 262 ods. 1 CSP k § 255 ods. 1 CSP, avšak len z prisúdenej sumy, čo znamená zo sumy istiny 32.585,63 eura. Výsledkom týchto úvah je záver, že žalobcovi bol podľa § 262 ods. 1 CSP k § 255 ods. 1

CSP priznaný voči žalovanému nárok na náhradu trov konania vo výške 100% z prisúdenej sumy istiny 32.585,63 eura. V tomto prípade nebol vzhladnutý žiaden dôvod na aplikáciu ustanovenia § 257 CSP, pretože žalovaný v priebehu celého sporu so žalobou nesúhlasil a využil zákonné prostriedky smerujúce k zvráteniu prípadného plnenia v prospech žalobcu.

1.5. Uznesením Okresného súdu Nové Zámky 10C/29/2014-182 zo dňa 12. 06. 2015 bol vo veci ustanovený MUDr. Zdeno Mores, znalec z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie chirurgia a traumatológia, ktorého úlohou bolo v stanovenej lehote vypracovať písomný znalecký posudok podľa zadanych otázok. Zároveň žalovanému bola uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy spojené s podaním znaleckého posudku vo výške 500 eur. Ustanovený znalec vo veci vypracoval písomný znalecký posudok, bol vypočítaný aj na pojednávaní dňa 18. 02. 2016 a následne právoplatným uznesením Okresného súdu Nové Zámky 10C/29/2014-427 zo dňa 26. 08. 2016 bolo znalcovi priznané znalečné vo výške 2.276,04 eura, ktoré podľa záznamu o úhrade mu v plnej výške boli vyplatené zo štátneho rozpočtu. Žalovaný podľa oznámenia justičnej pokladnice zo dňa 01. 12. 2020 zaplatil preddavok na trovy spojené s podaním znaleckého posudku vo výške 500 eur dňa 26. 08. 2020. Uznesením Okresného súdu Nové Zámky 10C/29/2014-184 zo dňa 12. 06. 2015 bol vo veci ustanovený MUDr. Vladimír Machajdík, znalec z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, ktorého úlohou bolo v stanovenej lehote vypracovať písomný znalecký posudok podľa zadanych otázok. Zároveň žalovanému bola uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy spojené s podaním znaleckého posudku vo výške 300 eur. Ustanovený znalec vo veci vypracoval písomný znalecký posudok, bol vypočítaný aj na pojednávaní dňa 15. 01. 2016 a následne právoplatným uznesením Okresného súdu Nové Zámky 10C/29/2014-425 zo dňa 26. 08. 2016 bolo znalcovi priznané znalečné vo výške 434,96 eura, ktoré podľa záznamu o úhrade mu v plnej výške boli vyplatené zo štátneho rozpočtu. Žalovaný podľa oznámenia justičnej pokladnice zo dňa 01. 12. 2020 zaplatil preddavok na trovy spojené s podaním znaleckého posudku vo výške 300 eur dňa 26. 08. 2020. Štátu patrí náhrada trov, ktoré skutočne vynaložil v súlade s v danom čase platnou procesnou normou, ustanovením § 148 OSP, podľa ktorej mu ex lege vznikol nárok na ich náhradu, a to napriek tomu, že nová procesná úprava analogické ustanovenie neobsahuje. Aplikáciou základného princípu uvedeného v čl. 4 ods. 2 CSP s použitím ustanovenia § 253 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP je možné štátu náhradu trov konania voči neúspešnej strane sporu priznať aj za právnej úpravy Civilného sporového poriadku (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. júla 2018 sp. zn. 4Obo/3/2018). Súd môže náhradu trov konania, ktoré štát skutočne vynaložil, štátu priznať iba v prípade, že ku dňu rozhodovania súdu tieto trovy už vznikli. Keďže v súdnom spise sa nachádzajú doklady o tom, že štát tieto trovy už vynaložil a zároveň žalovaný medzičasom a dodatočne zaplatil zálohy na trovy spojené s podaním znaleckého posudku vo výške, ktorá nedosahuje výšku vynaložených trov štátu titulom znalečného, tak štátu bol priznaný nárok na náhradu trov konania voči žalovanému podľa výsledkov konania. Znamená to, že súd sa zaoberal rozsahom neúspechu žalovaného v spore. Predmetom sporu bolo zaplatenie 85.579,60 eura s príslušenstvom, žalovaný mal neúspech v rozsahu 32.585,63 eura, takže jeho neúspech je možné vyjadriť zlomkom $\frac{32.585,63}{85.579,60}$, čo pri násobku 100 činí 38,08%. Konečným výsledkom týchto úvah je, že o nároku na náhradu trov štátu súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti II. tohto uznesenia.

2. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd prvej inštancie predovšetkým nesprávne nerozlišoval, že žalobca si pôvodne podanou žalobou zo dňa 30. 01. 2014, doručenou súdu 05. 02. 2014, uplatnil len nárok na náhradu škody na zdraví v sume 75.579,60 eura s príslušenstvom. Podaním zo dňa 07. 07. 2014 rozšíril žalobu o nový nárok z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 10 000 eur. Súd prvej inštancie pripustil zmenu návrhu uznesením zo dňa 05. 09. 2014. V ďalšom priebehu konania žalobca opäť disponoval žalobou v tom smere, že svoju žalobu v časti o zaplatenie istiny vo výške 10.000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy vzal späť bez uvedenia dôvodu po začatí pojednávania. Túto skutočnosť však súd nepochopiteľne vôbec nevezal do úvahy pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania, keď matematicky sčítal obe uplatnené sumy a dospel k nesprávnemu záveru, že žalobca mal vo veci úspech 100%. Poukázal na skutočnosť, že žalobca uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzal späť bez akéhokoľvek zdôvodnenia, pričom dôvodom späťvzatia nebolo v žiadnom prípade správanie žalovaného, ktorý nepristúpil k dobrovoľnému plneniu. Túto skutočnosť nemožno posúdiť iným spôsobom ako tým, že žalovaný bol úspešný v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v rozsahu 100%. Súd nerozlišoval, že v konaní boli popri sebe uplatnené dva rôzne nároky, a to nárok na náhradu škody

na zdraví a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom úspech v spore je potrebné pri každom takto uplatnenom samostatnom nároku (každý z nich mohol byť uplatnený aj samostatnou žalobou) posudzovať samostatne. Prístupom súdu, keď boli obe uplatnené sumy sčítané akoby išlo o jeden nárok, došlo k odňatiu práva žalovaného na priznanie náhrady trov konania podľa jeho úspechu v spore. Žalobca tak nebol úspešný, ani čo sa týka základu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie vychádzal z názoru, že žalobcu treba považovať za plne procesne úspešného, keďže výška plnenia závisela od znaleckého posudku. S takýmto názorom sa nemôže stotožniť. CSP nemá ustanovenie obdobné ust. § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako lex speciális vo vzťahu k ust. § 142 ods. 2 OSP. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy, nová právna úprava už neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty, ale len dve. Na prvom mieste je zásada úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v ust. § 255 ods. 2 CSP (pomer úspechu). Nepatrný neúspech Civilný sporový poriadok aktuálne nepozná, zohľadňuje sa teda každý neúspech, a to vrátane neúspechu v časti príslušenstva pohľadávky. Súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/191/2017 zo dňa 13. 12. 2017 a na rozsudok Krajského súdu v Nitre 7Co/297/2017 zo dňa 21. 06. 2018. Žalovaný poukázal na aktuálnejší rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5Co/123/2019 zo dňa 12. 08. 2020, ktorým bol zrušený rozsudok OS Topoľčany v napadnutom výroku o náhrade trov konania a vec bola v tejto časti vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pričom odvolací súd uložil súdu prvej inštancie povinnosť ustáliť, čo bolo predmetom konania a v akých pomeroch boli úspešné jednotlivé strany sporu. Zároveň uložil súdu prvej inštancie zistiť matematickým výpočtom výšku požadovaného úroku z omeškania žalobcom a tento mal tiež súd zohľadniť do neúspechu žalobcu v spore. Súd prvej inštancie pri posudzovaní miery úspechu strán sporu, pokiaľ ide o nárok na náhradu škody na zdraví, jednak neustálil, čo bolo predmetom sporu a tiež vôbec nezohľadnil plný úspech žalovaného v časti úroku z omeškania. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR č. k. 1MCdo 1/2004 zo dňa 27. 04. 2004. Žalobca si uplatnil žalobou škodu na zdraví v sume 75.579,60 eura. Rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky 10C/29/2014-367 zo dňa 09. 06. 2016 bola žalobcovi priznaná suma 27.545,54 eura a rozsudkom Krajského súdu v Nitre 9Co/602/2016-441 zo dňa 26. 10. 2017 mu bolo priznaných ešte 5.040,09 eura. Spolu tak bola žalobcovi priznaná a aj žalobcovi vyplatená suma 32.585,63 eura. Zároveň je potrebné pri posúdení pomeru úspechu strán v spore zohľadniť aj neúspech žalobcu v časti príslušenstva pohľadávky. Najvyšší súd SR uznesením 7Cdo/109/2018 zo dňa 27. 05. 2020 zrušil rozsudok Krajského súdu v Nitre z 26. 10. 2017 sp. zn. 9Co/602/2016 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa úroku z omeškania zo sumy 27.545,54 eura a výroku, ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti, v časti výroku „s úrokom s omeškania vo výške 8,75% ročne zo sumy 127,81 eura od 19. 02. 2013 do zaplatenia a 8,25% ročne zo sumy 4.621,68 eura od 19. 11. 2013 do zaplatenia“ a vec vrátil Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie. Krajský súd v Nitre následne rozsudkom č. k. 9Co/95/2020-573 zo dňa 03. 09. 2020 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa úroku z omeškania zo sumy 27.545,54 eura zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol. V napadnutej zamietajúcej časti týkajúcej sa úroku z omeškania zo sumy 5.040,09 eura rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Ako vyplýva z podaného dovolania, úrok z omeškania bol vyčíslený v sume 7.665,60 eura (suma 27.545,54 eura bola uhradená 13. 07. 2016 a suma 5.040,09 eura bola uhradená dňa 12. 12. 2017). Žalobca bol tak úspešný pri uplatnení škody na zdraví v sume 32.585,63 eura, pričom treba vychádzať z celkovej sumy 83.245,20 eura, ktorá zahŕňa aj vyčíslené príslušenstvo. Úspech žalobcu tak predstavuje 39,1% (32.585,63/83.245,20) a žalovaný bol úspešný v rozsahu 60,9%. V konečnom dôsledku tak bol úspešnejší žalovaný, pričom čistý úspech predstavuje sumu 21,80%. Žalovaný tak bol, pokiaľ ide o nárok na náhradu škody na zdraví, úspešný v rozsahu 21,80%, a pokiaľ ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, bol úspešný v rozsahu 100%. Vzhľadom k okolnostiam prejednávanej veci, navrhol, aby odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že žiadnej zo strán neprizná náhradu trov konania a štátu neprizná náhradu trov konania voči žalovanému.

3. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že zhodne s odvolacou námietkou žalovaného je toho názoru, že o náhrade trov konania v časti uplatneného nároku - nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 eur malo byť rozhodované samostatným výrokom, a nie kumulatívne s nárokom o náhradu škody (z titulu bolestného, SSU, straty na zárobku počas PN a z titulu nákladov spojených s liečením). Jedná sa o dve samostatné veci, ktorým pri rozhodovaní o náhrade trov konania korešponduje povinnosť rozhodnúť dvoma samostatnými výrokmi. Pod pojmom vec treba pritom rozumieť takú samostatnosť vymáhateľného práva, ktorá môže fungovať ako samostatný predmet konania. K späťvzatiu tejto časti nároku (nemajetkovej ujmy) pristúpil z dôvodu hospodárnosti a rýchlosti konania ohľadom ostávajúcej časti nároku o náhrade škody, keď pod vplyvom rodiacej sa zásadnej zmeny v nazeraní na priznávanie

nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia (pod vplyvom rozsudku Súdneho dvora zo dňa 24. 10. 2013 vo veci Haasová proti Petrik a spol. sp. zn. C-22/12) uprednostnil rozhodnutie o náhrade škody pred v tom čase neistom rozhodovaním o nemajetkovej ujme. Zjednocujúce stanovisko NS SR R 61/2018 ohľadom priznávania nemajetkovej ujmy v režime PZP dalo ex post žalobcovi za pravdu, že i v tejto časti by bol v prípade pokračovania v konaní jeho nárok, čo do základu voči žalovanému právne dôvodný. V napádanej otázke plného procesného úspechu žalobcu v prípade, keď výška plnenia v merite veci závisela od znaleckého posudku a od úvahy súdu žalobca, na rozdiel od žalovaného, považuje napadnuté uznesenie v bodoch 7. - 15. odôvodnenia za vecne správne, zodpovedajúce okolnostiam prípadu v merite veci samej a adekvátne zdôvodnené z hľadiska zákonných požiadaviek kladených na odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie napadnutého uznesenia má taký rozsah a kvalitu, aby mohlo byť považované za dostatočne presvedčivé a preskúmateľné odvolacím súdom. Nejedná sa o prípad, ktorý by bol v rozpore so všeobecnými princípmi spravodlivosti, resp. i s ostatnými všeobecne platnými princípmi civilného sporového konania pri rozhodovaní o náhrade trov konania. Kvalita odôvodnenia napadnutého uznesenia v otázke plného procesného úspechu žalobcu v porovnaní s argumentáciou odvolateľa nemôže mať za následok úspech odvolacích námietok, resp. ústavnú nonkonformitu napadnutého rozhodnutia. Oproti početnej skupine viacerých rozhodnutí tak ústavného súdu, ako i všeobecných súdov žalovaný argumentačne v odvolaní ponúkol rozhodnutie Krajského súdu v Nitre č. k. 5Co/123/2019 zo dňa 12. 08. 2020, ktoré toho času nie je verejne dostupné. I v tomto rozhodnutí, vychádzajúc z tvrdení žalovaného, sa nerieši situácia obdobná ustanoveniu § 142 ods. 3 OSP, ale sa rieši otázka úspechu, neúspechu (nepatrného neúspechu) v režime CSP a to i vo väzbe na príslušnosť - úrok z omeškania. Rovnako stanovisko R 34/2005 (rozsudok NS SR 1MCdo/1/2004) nie je pre odlišnosť riešenej problematiky vhodne použiteľné v danom prípade. Ako dovolaciu otázku generálny prokurátor v uvedenom konaní vymedzil právnu otázku kolízie bývalých ustanovení § 142 ods. 2 a § 142 ods. 1, 3 OSP. Ratio decidendi uvedeného judikátu teda primárne nerieši vhodnosť a použiteľnosť aplikácie § 142 ods. 3 OSP a už vôbec sa uvedeným rozhodnutím nerieši právna otázka relevantná pre toto konanie, či za účinnosti CSP je možné aplikovať zásadu plného procesného úspechu v prípade, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku a od úvahy súdu. Žalovaný v okolnostiach prejednávanej veci nezohľadňuje, že popri ním pertraktovanej argumentácii (zohľadňuje sa každý neúspech) sa štandardne v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov uplatňuje režim plne procesne úspešnej strany sporu v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku a od úvahy súdu. Neexistencia pojmu nepatrný neúspech v súčasnej právnej úprave náhrady trov konania explicitne nevylučuje aplikovať plný procesný úspech strany v prípadoch, keď výška plnenia závisí od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu. V danom prípade neochota žalovaného plniť podľa lekárskeho správ a znaleckých posudkov zabezpečených žalobcom v predsúdnom štádiu konania a s neprimerane vysokou mierou spoluzavinenia na strane poškodeného (30% oproti 10% podľa rozhodnutia súdu prvej inštancie a výsledným 0% podľa rozhodnutia odvolacieho súdu) - t. j. práve použitie kombinácie znaleckého dokazovania a sudcovskej úvahy (tá bola potrebná tak v otázke posúdenia spoluzavinenia, ako i v otázkach vzniesenej námietky premlčania a posúdenia otázky na dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 450 OZ) znamená vhodné a spravodlivé posúdenie otázky náhrady trov konania plným úspechom na strane žalobcu. Odvolaním napadnuté uznesenie je preskúmateľné, presvedčivo a v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít odôvodnilo žalovaným spochybňovaný hodnotiaci úsudok plného procesného úspechu žalobcu v konaní. Konanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania ako celku. Korektív spravodlivého súdneho konania je v skutkových okolnostiach danej veci vyvážené aplikovaný v otázke náhrady trov konania a je plne súladný s recentnou judikatúrou ústavného súdu pri posudzovaní plného procesného úspechu v prípadoch, ak výška plnenia bola závislá od znaleckého dokazovania a od úvahy súdu. Žalovaný vo svetle neexistujúceho zmluvného zastúpenia - t. j. bez nároku na trovy právneho zastúpenia vo výsledku argumentuje ohľadom tejto časti náhrady trov konania i materiálne (žalovaný akokoľvek percentuálne priznané trovy konania v položke trov právneho zastúpenia nebude schopný vyčísliť, lebo mu reálne nevznikli) a s primárnym účelom docieľiť zrušenie povinnosti hradiť trovy právneho zastúpenia inak úspešnému žalobcovi. Princíp vyjadrený v § 142 ods. 3 OSP je všeobecne akceptovaný a naďalej uplatňovaný i za účinnosti CSP a to na základe interpretácie všeobecného § 255 CSP v súlade s čl. 2 ods. 1, čl. 3 ods. 1 a čl. 4 základných princípov CSP, o čom svedčí aj dôvodová správa k CSP. Žalobcovi je známe, že uvedeným princípom sa za účinnosti CSP riadia aj všeobecné súdy (viď napr. uznesenie KS v Banskej Bystrici č. k. 41Cob/191/2017-209, rozsudok KS v Prešove č. k. 7Co/69/2019, rozsudok KS v Trnave č. k. 10Co/191/2017, rozsudok KS v Trnave č. k. 9Co/130/2017, rozsudok KS v Nitre č. k. 5Co/139/2017-312, rozsudok KS v Žiline č. k. 6Co/184/2019). Za účinnosti OSP sa jednalo o ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v danej otázke (3MCdo/14/2009,

1MCdo/4/2007, 2MCdo/3/2006, 3MCdo/9/2007, 5MCdo/2/2009). Za účinnosti CSP bola opakovane ústavným súdom potvrdená ústavná konformita interpretáciou uvedeného princípu pri aplikácii § 255 ods. 1, 2 CSP (I. ÚS/204/2017, IV. ÚS/649/2018, naposledy II. ÚS/399/2019). Podľa zjednocujúceho stanoviska R 71/2018 za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať, okrem iného, aj rozhodovaciu prax ďalších najvyšších súdnych autorít, a to Ústavného súdu Slovenskej republiky, Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Vzhľadom na uvedené stanovisko, nemôže byť v danej veci relevantné rozhodnutie KS v Nitre č. k. 5Co/123/2019, keď napadnuté uznesenie je súladné s uvádzanými rozhodnutiami ústavného súdu. Priznané plnenie nezáviselo výhradne od znaleckého posudku, ale aj od úvahy súdu v otázke spoluzavinenia poškodeného žalobcu, práve prienik oboch faktorov (znalecké dokazovanie + úvaha súdu ohľadom miery spoluzavinenia) pri rozhodovaní súdu o výške plnenia spravodlivo opodstatňujú aplikáciu zásady plného procesného úspechu žalobcu v danej veci. Nesúlad medzi obsahom odvolacích námietok žalovaného (úspech žalovaného v rozsahu 21,80%) a medzi navrhovaným zmeňujúcim odvolacím výrokom (žiadnej zo strán nepriznať náhradu trov konania), potvrdzuje v jadre pochybnosti žalovaného v otázke správnosti a presvedčivosti použitej právnej argumentácie. Pri závere o plnom procesnom úspechu žalobcu v konaní súd prvej inštancie správne vychádzal z toho, že CSP nemá ustanovenie, ktoré by bolo obdobou niekdajšieho ustanovenia § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k ustanoveniu § 142 ods. 2 OSP. Nepatrný neúspech CSP aktuálne nepozná, zohľadňuje sa teda každý neúspech, a to vrátane neúspechu v časti príslušenstva pohľadávky. Zásadu úspechu treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Nebolo by však celkom spravodlivé a v súlade s preventívnou a sankčnou funkciou náhrady trov konania požadovať od žalobcu, aby svoj nárok podceňoval iba preto, aby potom nemusel hradiť trovy konania. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce (nález ÚS ČR sp. zn. III.ÚS/170/1999). Za základné sa považuje rozhodnutie, že žalobcovi, čo do základu nárok na náhradu škody patrí. Výška škody je potom druhotná a nadväzujúca. Súdna prax sa prikláňa k riešeniu, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy. Procesné zavinenie žalobcu spočívajúce v priznaní inej sumy ako bola žalovaná treba posudzovať vo svetle konkrétnej dôkaznej situácie, keď sumy uvádzané v žalobe vychádzali z lekárskeho posudku a zo znaleckých posudkov. Mechanizmus výpočtu úspechu žalovaného vo výške 21,8% považuje žalobca za účelový a logicky chybný, zvlášť vo väzbe na navrhované znenie odvolacieho petitu, ktoré odporuje použitej argumentácii. Súd prvej inštancie správne ustálil základ pre výpočet trov právneho zastúpenia vo výške 32.585,63 eura. Vzhľadom na argumentáciu žalobcu, uvedenú v tomto podaní, nie je možné za východisko pre stanovenie úspechu považovať sumu 83.245,20 eura uvádzanú žalovaným, ale sumu skutočne priznaného plnenia konečným súdnym rozhodnutím. Čo sa týka požiadavky žalovaného, aby do pomeru úspech/neúspech bolo zohľadnené i príslušenstvo istiny, treba vychádzať z konkrétnych okolností prípadu, keď vyriešenie právnej otázky priznania úrokov z omeškania bolo ustálené až na intervenciu dovolacieho súdu, pričom žalobca nemôže niesť spravodlivo zodpovednosť za (vy)riešenie právnych otázok mimoriadnymi opravnými prostriedkami. Treba tiež spravodlivo zohľadniť, že žalobca bol na dvakrát nútený vrátiť žalovaným vyplatený úrok z omeškania, prvýkrát pod vplyvom zmätočného výpočtu žalovaného (výzva zo dňa 07. 02. 2018) a druhýkrát pod vplyvom dovolacieho rozhodnutia - výzvou zo dňa 11. 12. 2020. Odvolanie žalovaného v časti náhrady trov konania štátu považuje žalobca za nepreskúmateľné pre absenciu vysvetľujúcej/odvolacej argumentácie. Oproti presvedčivej a preskúmateľnej argumentácii súdu prvej inštancie opierajúcej sa o stanovisko R 75/2018 (rozhodnutie NS SR č. k. 4Obo/3/2018) žalovaný neuviedol žiadnu konkrétnu protiargumentáciu, výsledkom ktorej by mala byť navrhovaná zmena v nepriznaní trov konania štátu voči žalovanému. Nie je preto dôvod meniť výrok o náhrade trov konania štátu. Žalobca navrhol, aby súd čiastočne vyhovel odvolaniu žalovaného vo vzťahu k uplatnenému nároku o nemajetkovú ujmu vo výške 10.000 eur zmeňujúcim výrokom, ktorým súd prizná žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi vo výške 100% zo sumy 10.000 eur a v ostávajúcej časti odvolanie žalovaného neakceptoval.

4. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku - ďalej len CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas, oprávnenou stranou - žalovaným, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP) preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v medziach daných rozsahom podaného odvolania (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby jeho zopakovania alebo

doplnenia (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vec mu podľa § 391 ods. 2 CSP vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

6. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

7. Podľa § 391 ods. 2 CSP, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

8. Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

9. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

10. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

11. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

12. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj nárok na náhradu trov konania (napr. I. ÚS 48/05, II. ÚS 272/08). Prostredníctvom čl. 46 ods. 1 ústavy sa zaručuje každému základné právo na súdnu a inú právnu ochranu. Aj zákonná úprava platenia a náhrady trov konania obsiahnutá najmä v Civilnom sporovom poriadku určuje, či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy). Procesné predpisy, ktoré upravujú platenie a náhradu trov konania, treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu. Pritom treba dbať na to, aby nikto len z dôvodu, že uplatní svoje základné právo na súdnu ochranu, neutrpel materiálnu ujmu v dôsledku inštitútu platenia trov konania za predpokladu, že taký účastník konania bol úspešný, a to bez zreteľa na jeho postavenie v konaní (m. m. II. US 56/05, IV. US 147/08) rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 475/2018.

13. Náhrada trov konania plní vo vzťahu k sporovým stranám niekoľko funkcií. Predovšetkým ide o funkciu kompenzačnú, ktorá vyplýva už zo skutočnosti, že trovy konania sa strane nahrádzajú. Ide o prejav tradičného princípu, podľa ktorého tomu, kto je v práve, nemôže byť vedenie sporu na škodu. Súčasne možno pri náhrade trov konania vnímať aj prvky preventívnej funkcie, keďže nevyhnutnosť vzniku trov každého sporového konania do určitej miery preventívne pôsobí proti svojvoľnému a šikanóznemu uplatňovaniu alebo bráneniu domnelých subjektívnych práv na súde. Za trovy konania môžu byť považované iba také výdavky, ktoré sú preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené, ak vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Medzi konkrétnym výdavkom a legitímnym procesným cieľom musí byť priamy vzťah odôvodnenosti, tzn. výdavok bol vyvolaný a následne vynaložený z dôvodu, ktorý možno objektívne považovať za nevyhnutnosť alebo za všeobecne akceptovateľnú potrebu v súvislosti s vedením sporu.

14. Vychádzajúc z dikcie zákona § 255 CSP, je zrejmé, že občianskoprávne (sporové) konanie je ovládané zásadou zodpovednosti za výsledok konania, podľa ktorej účastník, ktorý mal v sporovom konaní plný úspech, má právo na náhradu všetkých trov konania vynaložených na účelné uplatňovanie alebo bránenie svojho práva. Podstata povinnosti hradiť trovy konania spočíva v tom, že súd zaviazá jednu stranu konania nahradiť druhej strane konania (protistrane) buď celkom, alebo sčasti trovy konania, ktoré v priebehu konania táto druhá strana už zaplatila. Zásada úspechu v spore sa premieta v ustanovení § 255 CSP ako základné kritérium priznania náhrady trov konania, pričom úspech vo veci súd vždy skúma, čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Zásada úspechu vo veci sa

uplatní tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré úspešnej strane vznikli. Procesný úspech sa určuje vo vzťahu k predmetu sporu úspechom v spore, pričom plný úspech v spore sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej.

15. Civilný sporový poriadok už aktuálne neobsahuje ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 OSP, ktoré umožňovalo priznať plnú náhradu trov konania, ak mal účastník neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu. V takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny vypočítala z výšky súdom priznaného plnenia. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy, nová právna úprava už neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty (§ 142 ods. 1, 2 a 3 OSP), ale len dve (§ 255 ods. 1, 2 CSP). Na prvom mieste je zásada úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP (pomer úspechu). Zásadu úspechu vo veci je však potrebné uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce.

16. Istú výnimku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP) predstavuje ustanovenie § 257 CSP, podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Použitie tohto ustanovenia je odôvodnené tým, že prísna aplikácia ustanovení o náhrade trov konania by mohla v konkrétnych prípadoch viesť k nežiaducim tvrdom. Zákon preto stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k zmierneniu dôsledkov právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania. Toto zákonné ustanovenie dopadá na tú stranu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Predpokladom jeho použitia je existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov inak úspešnej strane. Úvaha súdu, že ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať preto z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci a rozhodnutie musí byť aj náležite odôvodnené.

17. V danej veci súd prvej inštancie správne zistil a v napadnutom uznesení opísal skutkový stav veci, z ktorého aj odvolací súd vychádzal a správne aj vo všeobecnosti opísal zásady, ktoré už okrem uvedeného platia pri rozhodovaní o trovách konania a ktoré sa majú aplikovať aj na danú vec, teda to, že v prípade konaní, u ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku sa žalobca považuje za procesne úspešného vtedy, ak je mu priznaná aspoň časť uplatneného nároku, pričom trovy konania sa potom priznávajú iba z prisúdenej sumy, teda nie z uplatňovanej sumy. Správne tiež uviedol, že keďže Civilný sporový poriadok nepatrný neúspech nepozná, pri rozhodovaní o trovách konania sa zohľadňuje každý neúspech.

18. Napriek uvedeným správnym právnym záverom, ktoré mal súd prvej inštancie na danú vec aplikovať, sa týmito zásadami dôsledne neriadil a nezohľadnil ich pri rozhodovaní v tejto veci, v čom videl odvolací súd porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

19. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavnom a zákonom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 a nasl. Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 OSP, m. m. I. ÚS 243/07), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 OSP) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v

odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda, inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd pritom musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 OSP; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, § 30).

20. Žalobca sa podanou žalobou domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 75.579,60 eura s úrokom z omeškania 9% ročne zo sumy 6.690,20 eura (z bolestného) od 21. 04. 2012 do zaplatenia, s úrokom z omeškania 8,75% ročne zo sumy 283,43 eura (z náhrady nákladov spojených s liečením a náhrady za stratu na zárobku počas PN) od 30. 10. 2012 do zaplatenia a s úrokom z omeškania 9,25% ročne zo sumy 68.382 eur (z SSU) od 19. 11. 2013 do zaplatenia titulom náhrady škody, ktorá pozostávala z nároku na bolestné v sume 6.690,20 eura, náhrady straty na zárobku počas PN v sume 330,30 eura, nákladov na liečenie v sume 53,13 eura a sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 68.382 eur. V priebehu konania žalobca rozšíril žalobu o zaplatenie 10.000 eur titulom nemajetkovej ujmy a táto zmena petitu bola uznesením súdu prvej inštancie pripustená. Neskôr vzal žalobca žalobu o úhradu nemajetkovej ujmy späť, v tejto časti bolo konanie zastavené a predmetom konania zostali nároky tak, ako boli uplatnené v pôvodnej žalobe.

21. Predmetom konania tak boli jednak nárok na zaplatenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia (u ktorých výška plnenia závisela od znaleckého posudku a pri určovaní miery spolu zavinenia aj od úvahy súdu), nároky na náhradu straty na zárobku počas PN a náklady na liečenie (u ktorých výška plnenia závisela pri určovaní miery spolu zavinenia od úvahy súdu) a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy (ktorého výška plnenia závisela od úvahy súdu). Ohľadne týchto nárokov teda platí, že v prípade, ak by žalobcovi bola priznaná len časť z každého z týchto nárokov, považoval by sa ohľadom týchto nárokov za procesne úspešného. V danej veci to však platí len ohľadom nárokov na náhradu bolestného, sťaženia spoločenského uplatnenia, náhrady straty na zárobku počas PN a nákladov na liečenie, kde súd správne rozhodol o trovách konania podľa § 255 ods. 1 CSP. U nároku na náhradu nemajetkovej ujmy to neplatí, pretože žalobca vzal bez uvedenia dôvodu svoju žalobu v tejto časti späť, preto ohľadom tohto nároku platí, že zavinil zastavenie konania v tejto časti, čo mal súd posúdiť v zmysle ustanovenia § 256 ods. 1 CSP a o trovách konania ohľadom tohto nároku rozhodnúť samostatným výrokom, čo dôvodne namietal žalovaný v odvolaní a s čím súhlasil aj žalobca.

22. Predmetom konania bol tiež nárok na úrok z omeškania (z bolestného, z náhrady nákladov spojených s liečením, z náhrady za stratu na zárobku počas PN a zo sťaženia spoločenského uplatnenia), pričom ohľadom týchto nárokov platí, že nešlo o prípady, kedy by ich výška závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, preto ohľadom týchto nárokov mal súd posúdiť úspech strán v konaní, pričom potom treba vychádzať zo žalovanej sumy a porovnať ju s konečným výsledkom ohľadom tohto nároku v spore. Pre vyčíslenie trov konania ohľadom tohto nároku je potom potrebné požadované úroky z omeškania vyčísliť. To, ako zohľadnil úspech, či neúspech strán ohľadom príslušenstva, súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí neuviedol, preto je v tejto časti napadnuté uznesenie nepreskúmateľné.

23. Keďže súd prvej inštancie uvedeným spôsobom nepostupoval, trovy konania posúdil len v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 CSP a nie aj v zmysle ustanovenia § 256 ods. 1 CSP (v zastavujúcej časti ohľadom nemajetkovej ujmy), vec nesprávne právne posúdil, pričom tak nároky, u ktorých výška závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, ako aj nároky, u ktorých to neplatí, posúdil spoločne, bez zohľadňovania zásad, ktoré sám uviedol, čím došlo k odňatiu práva strán sporu na spravodlivý súdny proces. Z uvedeného dôvodu odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

24. Napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie obsahovalo aj výrok o trovách štátu, ktoré je závislé od výsledku konania, teda aj rozhodnutiu o náhrade trov konania. Keďže došlo k zrušeniu výroku o trovách konania, došlo v zmysle uvedeného ustanovenia aj k zrušeniu výroku o trovách štátu. Pre trovy štátu pritom platí, že v čase rozhodovania súdu prvej inštancie napadnutým uznesením, ako aj v čase rozhodovania odvolacieho súdu je už účinný Civilný sporový poriadok, ktorý ustanovenia

o rozhodovaní o trovách štátu neupravuje, pretože za jeho účinnosti, ak súd ustanoví znalca a strane nebolo priznané oslobodenie od súdneho poplatku, najneskôr spolu s ustanovením znalca uloží povinnosť zložiť preddavok v rozsahu predpokladaných nákladov znaleckého dokazovania, a tak by sa nemalo stávať, aby znalečné neboli kryté preddavkami na znalečné. V danej veci súd prvej inštancie v uzneseniach, ktorými do konania priberal znalcov, uložil žalovanému povinnosť zložiť preddavok, pričom žalovaný si túto svoju povinnosť aj splnil. Podľa vtedy účinného § 141 ods. 4 OSP platilo, že trovy dôkazov, ktoré nie sú kryté preddavkom, ako aj hotové výdavky ustanoveného zástupcu, ktorý nie je advokátom a trovy spojené s tým, že účastník koná vo svojej materčine alebo v jazyku, ktorému nerozumie, platí štát. Pri rozhodovaní o trovách štátu podľa odvolacieho súdu je potrebné postupovať podľa článku 4 základných zásad Civilného sporového poriadku a na vec analogicky použiť ustanovenie § 258 CSP ako ustanovenie upravujúce vec, čo sa týka obsahu a účelu najbližšie posudzovanej právnej veci a aplikovať zásadu úspechu v konaní (§ 255 ods. 1 CSP). K takémuto záveru dospel aj, vychádzajúc z rozhodnutia ÚS SR sp. zn. II. ÚS 236/2019 z 12. 09. 2019, v ktorom ústavný súd uviedol, že skutočnosť, že nebol zložený preddavok na trovy znaleckého dokazovania, automaticky neznamená, že trovy znaleckého dokazovania znáša štát.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).